Raadsvoorstel

Categorie	:	Vaststellen beleid
Onderwerp	:	Regeling kwaliteitsverbetering landschap Land van Cuijk 2026
Datum college	:	18 november 2025
Portefeuillehouder	:	Wethouder Mark Janssen
Team	:	Ruimtelijke ontwikkeling
Nummer raadsvoorstel	:	RIS 2025-R-11
Datum raad	:	5 februari 2026
Agendapunt raad	:	18

Voorgesteld besluit
Voorgesteld wordt:
1. in te trekken de Regeling Kwaliteitsverbetering landschap gemeente Land van Cuijk 2023;
2. vast te stellen de Regeling kwaliteitsverbetering landschap Land van Cuijk 2026;
3. wijziging of afwijking van normbedragen en/of categorie-indeling aan het college te delegeren.

Samenvatting
Ontwikkelingen in het landelijk gebied moeten gepaard gaan met een fysieke verbetering van de landschappelijke kwaliteit. Dat is een verplichting die volgt uit de Brabantse Omgevingsverordening. De Regeling kwaliteitsverbetering landschap Land van Cuijk 2026, kortweg de Regeling, maakt deze verplichting concreet.
Voorgesteld wordt om de Regeling kwaliteitsverbetering Landschap gemeente Land van Cuijk 2023 te actualiseren. De Regeling is aangepast aan de terminologie van de Omgevingswet en de nieuwe afspraken met de RNOB.

Beoogd doel
Actualisatie van de Regeling Kwaliteitsverbetering landschap gemeente Land van Cuijk 2023. De nu vast te stellen Regeling biedt duidelijkheid over de uitvoering van de instructieregel 5.11 van de Omgevingsverordening Noord-Brabant. Deze instructieregel ziet op de verplichte kwaliteitsverbetering van het landschap bij ruimtelijke ontwikkelingen in het landelijk gebied.

Inleiding
De Regeling Kwaliteitsverbetering landschap gemeente Land van Cuijk 2023 is geactualiseerd. De nieuwe regeling wordt ter vaststelling aan u voorgelegd. Daarnaast vragen wij u om eventuele toekomstige wijziging of afwijking van de normbedragen en categorie-indeling te delegeren aan het college.

Voortraject
De nieuwe categorie-indeling (bijlage a bij de Regeling) is opgesteld door de RNOB en afgestemd met de provincie Noord-Brabant.
Bij het opstellen van de Regeling hebben wij gekeken naar alle beleids- en uitvoeringsterreinen die te maken hebben met deze vast te stellen Regeling zoals vergunningverlening, planeconomie, natuur, landschap, ecologie en duurzaamheid.

Argumenten
1.1 Omgevingswet
Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. De provinciale Omgevingsverordening heeft instructieregels betreffende de omgevingskwaliteit. Omgevingskwaliteit is ook een belangrijk onderwerp in de (ontwerp-)Omgevingsvisie van het Land van Cuijk. In concrete gevallen is het één van de onderwerpen die wordt afgewogen bij een evenwichtige toedeling van functies aan locaties.

De Omgevingswet en Omgevingsverordening brengen nieuwe, termen en begrippen met zich mee. In het omgevingsplan worden bestemmingen vervangen door gebruiksfuncties. Regels zijn verbonden aan activiteiten. Begrippen als bestemmingsplan, bestemming en bestemmingswaarde zijn in de Regeling vervangen door omgevingsplan, functie en functiewaarde.

Onder de Wet ruimtelijke ordening/Wabo waren de instructieregels uit de provinciale Omgevingsverordening niet van toepassing op buitenplanse omgevingsvergunningen waarop de kruimelregeling van toepassing was. Onder de Omgevingswet gelden de instructieregels voor alle buitenplanse omgevingsvergunningen op gelijke wijze als bij een wijziging van het omgevingsplan. De nieuwe categorie-indeling houdt hier rekening mee.

1.2 Brabant brede afspraken
In de Omgevingsverordening Noord-Brabant (hierna: omgevingsverordening of OV) heeft de provincie de verplichting voor gemeenten opgenomen om een kwaliteitsbeleid voor het landschap te voeren. In artikel 5.11 lid 1 OV is geregeld dat een omgevingsplan dat de ontwikkeling van activiteiten mogelijk maakt in Landelijk Gebied bepaalt dat die ontwikkeling gepaard gaat met een fysieke verbetering van de landschappelijke kwaliteit van het gebied of de omgeving. Met ontwikkeling wordt bedoeld het mogelijk maken van een functie of activiteit die op grond van het omgevingsplan niet is toegelaten.

De provincie heeft samen met de regio’s de toepassing van artikel 5.11 OV geëvalueerd. Dit heeft eind 2024 geleid tot een nieuwe set Brabant brede uitgangspunten voor de toepassing van artikel 5.11 OV.

1.3 Handreiking kwaliteitsverbetering landschap, RNOB
De RNOB heeft bovengenoemde Brabant brede uitgangspunten vertaald in een ‘Handreiking kwaliteitsverbetering landschap’. Deze handreiking vormt niet alleen een inspiratiedocument voor natuurontwikkeling en landschappelijke inpassing, maar hierin zijn ook de Brabant brede uitgangspunten voor de toepassing van artikel 5.11 OV vertaald in regionale werkafspraken. De handreiking is op 4 september 2025 besproken in de Bestuurlijke Kopgroep Natuur en Landschap en bestuurlijk is er ingestemd met het hanteren van deze handreiking als basis voor lokale doorvertaling.
De Handreiking is op 18 november 2025 vastgesteld door het college van onze gemeente.

Artikel 5.11 tweede lid van de Omgevingsverordening bepaalt dat de afspraken uit het regionaal overleg moeten worden nagekomen.

1.4 RNOB heeft gekozen voor een gezamenlijke categorie indeling
Om verschillende uitleg en discussie met adviesbureaus te voorkomen is door de RNOB gekozen voor een gezamenlijke categorie indeling (bijlage a bij de Regeling).
Wat is er veranderd er ten opzichte van de huidige indeling:
- woordgebruik aangepast aan Omgevingswet (bv bestemming wordt functie);
- indeling vindt plaats naar activiteit en niet meer naar procedure;
- kruimels en tijdelijke vergunningen: met de komst van de OW is de kruimelregeling vervallen. Gevolg is dat alle kruimels de procedure voor een buitenplanse vergunning doorlopen (BOPA). In de huidige Regeling zijn buitenplanse omgevingsvergunningen altijd categorie 3, nu zijn deze activiteiten afhankelijk van de impact ondergebracht in categorie 1 of 2;
- hetzelfde geldt voor tijdelijke vergunningen< 15 jaar.

In bijzondere gevallen is er ruimte voor maatwerk.

1.5 Actualisering normbedragen
In sommige gevallen zijn zowel de Regeling als de Nota Kostenverhaal van toepassing. Bijvoorbeeld bij een ruimtelijke ontwikkeling die ziet op uitbreiding van een dorpskern in het landelijk gebied. Het is wenselijk om beide regelingen op elkaar af te stemmen en uit te gaan van dezelfde normbedragen. De normbedragen zijn opgenomen in bijlage b bij de Regeling. De normbedragen zijn sinds 2023 niet verhoogd. Wanneer de markt daar aanleiding toe geeft, moeten de normbedragen kunnen worden geïndexeerd. Voorgesteld wordt om aanpassing van de normbedragen aan het college te laten, zodat kwaliteitsbijdragen op grond van de Nota kostenverhaal en Regeling Kwaliteitsverbetering landschap Land van Cuijk 2026, gelijk blijven oplopen.

1.6 Rekentool
Bij ontwikkelingen met veel impact (omschreven in bijlage a onder categorie 3) moet de kwaliteitsverbetering een bepaalde waarde vertegenwoordigen. Hiervoor is een rekentool gemaakt (bijlage c bij de Regeling). Deze is bedoeld als hulpmiddel voor initiatiefnemers en maakt ook de ambtelijke beoordeling makkelijker. De rekentool is overigens niet verplicht. De rekentool zal worden aangepast bij wijziging van de normbedragen.

1.7 Drempelbedrag
Bij bovengenoemde ontwikkelingen in categorie 3 zien wij de tegenprestatie bij voorkeur in de vorm van fysieke maatregelen (nieuwe landschapselementen). Soms is hiervoor geen ruimte op de locatie. In dat geval kan het (resterende) bedrag gestort worden in de voorziening ruimtelijke kwaliteit. Dit wordt geborgd in een overeenkomst. Er gaat een nota uit enz. Als het resterende bedrag erg laag is, zijn de administratieve lasten hoger dan het te ontvangen bedrag. In de Regeling hebben wij daarom een drempelbedrag opgenomen van € 500,-.

1.8 Toekomstige wijzigingen en/of afwijking van bijlage a en b
Het college is verantwoordelijk voor het uitvoeren van de Regeling. Bij de uitvoering worden bijlage a (categorie indeling nieuwe ontwikkelingen) en bijlage b (forfaitaire bedragen) gehanteerd. In bijzondere gevallen kan er behoefte zijn aan maatwerk. Ook kunnen er ontwikkelingen zijn waar nu nog niet in is voorzien. Daarnaast kan het zijn dat de markt aanleiding geeft om normbedragen te indexeren of te herzien (zie onder 1.4).

Omdat de bijlagen onderdeel zijn van de Regeling is daar nu een raadsbesluit voor nodig. Met het oog op vereenvoudiging van procedures en een goede en snelle dienstverlening wordt voorgesteld om wijziging of afwijking van normbedragen en/of categorie-indeling aan het college te laten. Het betreft de bijlagen bij de Regeling. De Regeling zelf kan alleen door uw raad worden gewijzigd.

Kanttekeningen
1.1 Niet eenvoudig
Wij zijn als gemeente gebonden aan de instructieregels van de provincie en aan de regionale afspraken. De Regeling met name bij categorie 3 ontwikkelingen wordt als ingewikkeld ervaren. Dit zijn ontwikkelingen met veel impact, waarvoor een adviesbureau wordt ingeschakeld.

We komen initiatiefnemers en adviesbureaus tegemoet met de Handreiking kwaliteitsverbetering van het Landschap. Daarnaast hanteren we in de regio dezelfde categorie indeling en bieden we een rekentool aan. Ook zijn wij transparant over onze normbedragen.

Relevante kaders en (wettelijke) grondslag
Omgevingswet (artikel 5.21, lid 2 onder 2), Besluit kwaliteit leefomgeving (artikelen 8.0 b en 8.0 c), Brabantse Omgevingsverordening Noord-Brabant (artikel 5.11).

Financiën
Voor zover er sprake is van een financiële tegenprestatie (zie onder 1.6) worden deze opbrengsten toegevoegd aan de Voorziening ruimtelijke kwaliteit. Deze opbrengsten worden vervolgens door de gemeente ingezet voor de uitvoering van de ‘Natuurvisie Land van Cuijk 2024 – 2032’ en andere plannen of projecten ter verbetering van de landschappelijke kwaliteit in de gemeente.

Participatie
Dit voorstel heeft geen directe gevolgen voor omwonenden. Participatie is niet aan de orde. In het voortraject heeft afstemming met RNOB en provincie plaatsgevonden.

Communicatie/afstemming
De Regeling kwaliteitsverbetering landschap Land van Cuijk 2026 wordt gepubliceerd in het gemeenteblad en op de website van de gemeente Land van Cuijk. Initiatiefnemers worden actief op de Regeling gewezen.

Duurzaamheid
Niet van toepassing.

Vervolg(traject)
De Regeling kwaliteitsverbetering landschap Land van Cuijk 2026 treedt in werking op de dag na datum bekendmaking.

Bijlagen
Bij dit voorstel horen de volgende beslisdocumenten en bijlagen:
- Raadsbesluit (concept) waarin opgenomen de Regeling kwaliteitsverbetering landschap Land van Cuijk 2026 met bijlagen;

a. Categorie-indeling kwaliteitsverbetering landschap;
b. Forfaitaire bedragen;
c. Rekenmodel kwaliteitsbijdrage Land van Cuijk.

Burgemeester en wethouders,

de secretaris,	de burgemeester,
Johan Postma	Marieke Moorman